

HØRING - PROSTIINDELING ROMERIKSREGIONEN I BORG BISPEDØMME

Bakgrunn for høringen

Stortingets vedtak i juni 2017 vedrørende kommunesammenslåinger medfører følgende endringer for kommuner i Borg bispedømme med virkning fra 01.01.2020

- Skedsmo kommune slås sammen med Fet og Sørum kommuner til **Ny Lillestrøm kommune**.
- Rømskog kommune blir slått sammen til **Ny Aurskog-Høland kommune**.
- Askim, Eidsberg, Trøgstad, Spydeberg og Hobøl kommuner blir nye **Indre Østfold kommune**
- Ski og Oppegård kommune blir nye **Nordre Follo kommune**

Endringene får betydning for bispedømmets inndeling i prostier. Borg bispedømmeråd har allerede vedtatt å endre inndelingen mellom Østre og Vestre Borgesyssel prosti, ved at soknene i Spydeberg og Hobøl kommuner overføres til Østre Borgesyssel.¹ Opprettelsen av Nordre Follo kommune medfører ikke i seg selv behov for endring av prostigrenser, mens opprettelsen av nye Lillestrøm kommune i stor grad berører prostiene Østre og Nedre Romerike. Østre Romerike blir også berørt av at Rømskog kommune i Østre Borgesyssel slår seg sammen med Aurskog-Høland i Østre Romerike.

Et prosti ledes av en prost og er en geografisk inndeling av soknene i et bispedømme i hensiktsmessige områder mht.

- a) Størrelse (folke- og medlemstall)
- b) Struktur (antall kommuner, FR og MR)
- c) Formelle, reelle, geografiske og/eller naturlige samarbeidsområder/interkommunalt samarbeid etc.
- d) Historiske røtter i den gamle kirke- og kongemaktens inndeling av landet

En prosts ledelsesansvar er nærmere definert dels av vår kirkes tjenesteordning for biskoper – dels av prostens egen tjenesteordning²:

I Tjenesteordning for biskoper heter det bl.a.:³

§1: Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning *ta vare på den apostoliske lære* etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, *fremme og bevare enheten* i Guds kirke og *rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere...*

§ 2: Biskopen er den *øverste leder av prestetjenesten* i bispedømmet og *sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådernes virksomhet*.

Biskopen er *forpliktet på de mål og strategier* som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke, og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse

§14 Biskopen er prostens nærmeste overordnede og *har prostene som sine medhjelpere i utøvelsen av sin gjerning*

Biskopen har altså iht §14 prostene som *sine medhjelpere* i utøvelsen av sin gjerning. I prostenes tjenesteordning finnes derfor bl.a. følgende innholdsbestemmelse av ledelsesansvaret⁴:

§1 Prosten *leder prestetjenesten* i prostiet og *bistår biskopen* i dennes tjenesteutøvelse

---

¹ Også Skiptvet sokn blir etter eget ønske flyttet til Østre Borgesyssel – jf sak 65/18

² Tjenesteordningene for biskop og prost er i sin helhet tilgjengelig på Lovdata og på Kirken.no

³ Våre uthevelser

⁴ Våre uthevelser

Høring fra Borg bispedømmeråd – prostiinndeling i Romeriksregionen

§ 2. Prosten er *forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt* for virksomheten i Den norske kirke og i vedkommende bispedømme og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse.

§ 3. Prosten skal *i samvirke med kirkelige råd og utvalg bidra* til et godt arbeidsmiljø, samarbeid og åndelig fellesskap innen de kirkelige arbeidslag i prostiet og bistå ansatte og kirkelige organer med faglig veiledning, råd og støtte.

§6 Prosten skal *sørge for den nødvendige samordning* mellom prestatjenesten og de kirkelige rådenes virksomhet.

I Borg bispedømme er det synliggjort at prostene er det laveste nivå i de kirkelige strukturer som binder kirken sammen ved at Borg biskop som hovedregel oppnevner prostene som medlemmer i de kirkelige fellesråd, jf. Kirkeloven § 12 ltra a. Dette understreker at prosten er den sentrale kirkeleder i prostiet og at prostenes ansvar som kirkeledere går langt utover kun å lede prestatjenesten.

En prosts ledelsesansvar kan derfor forstås som utøvelse av lederskap i fire dimensjoner:

- Strategisk ledelse – gjelder ift presteskaper men også ift FR og MR samt staber (ved prostebesøk etc)
- Åndelig ledelse – utøves i hele prostiet: preste- og prostisamlinger m.m. (prostens menighetstjeneste, ledelse av gudstjenester og kirkelige handlinger hører også hjemme her)
- Personalledelse – personalansvaret for prestatjenesten; personalutvikling m.m.
- Administrativ ledelse – av egen og prestenes virksomhet

Prosterollen har vært i forandring de seinere år – en utvikling som begynte med den såkalte prostereformen i 2003 med et tydeligere fokus på prostens ledelse av prestatjenesten (også administrativt) og som ble ytterligere forsterket ved innføring av presteskapets nye arbeidstidsordning i 2016 og seinere nye administrative systemer (TID og reiseregningssystemet Aditro).

Nye generasjoner prester på vei inn i Den norske kirke stiller også større/endrede krav til ledelse enn tidligere generasjoner. Også endringer som følge av overgangen til det nye rettssubjektet Den norske kirke legger føringer for endringer mht administrasjon og ledelse. Stikkord for utfordringer kirken står overfor i tiden som kommer er bl.a. synkende medlemstall, stadig lavere budsjettammer og endrede rammebetingelser for øvrig samtidig som befolkningen øker.

I vurderingen av spørsmålet om inndeling i prostier, blir det derfor viktig å veie prostiers størrelse, kompleksitet og sammensetning opp mot det ansvar og de oppgaver prosten som leder i prostiet skal utøve og de rammebetingelser dette skjer under. Samtidig er det en forutsetning at geografiske og regionale hensyn er ivarettatt på en så god og naturlig måte som mulig.

Når det gjelder Romeriksregionen er det viktig å merke seg at det er grunn til fortsatt å forvente en sterkere befolkningsvekst her enn i andre deler av bispedømmet (og i landet som helhet). Som følge av denne befolkningsvekst forventes også medlemstallet i DnK å holde seg relativt stabilt. Fortsatt store endringer i retning av økt urbanisering understreker også det omstillingsbehov DnK står overfor. Mye tyder også på at prostienes betydning i den fremtidige kirkeorganisasjon vil styrkes mht fagutvikling, strategi og ledelse.

Høringsinstansene bør ta ovennevnte momenter med i sin vurdering mht de tilbakemeldinger de ønsker å gi ift endret prostiinndeling på Romerike.

Hørings spørsmål – del 1: Inndeling i prostier i Romeriksregionen

Når nye Lillestrøm kommune er etablert 1.1.20 vil soknene i Fet og Sørumsdal måtte være innplassert i Nedre Romerike prosti. Borg bispedømme vil da få 9 prostier med store forskjeller både mht størrelse, demografi, struktur og prostenes lederspenning slik det fremgår av tabell 1.⁵ Disse forskjeller synes lite hensiktsmessige. I særlig grad krever Romeriksregionen en gjennomgang mht inndeling i prostier. Derfor sendes spørsmål om endringer i denne regionen ut på høring, med sikte på å gjennomføre eventuelle endringer seinest fra 01.12.2019.⁶

9 prostier etter regulering av Østre og Vestre Borgevysse	Befolkning		Kirkemedl. totalt		Døpte		BDR-tilsatte	Fellesråds-tilsatte	Organisasjon struktur		Antall pr. prest	
	Folkemengde		(inklusive "tilhørende"		medlemmer		Sum prost leder-ansvar	Sum faglige FR-tilsatt	Felles-råd	Menig-hets-råd		
	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% av folketal					Folketal	Døpte
Domprostiet	85 517	5,5	59 044	-1,8	56 884	66,5	16,0		2	10	5 183	3 448
Sarpsborg prosti	86 580	3,6	60 090	-2,9	58 036	67,0	20,0	24,0	2	16	4 947	3 316
Vestre Borgevysse	61 607	6,5	41 613	-2,3	39 814	64,6	10,0	13,6	3	6	5 867	3 792
Østre Borgevysse	61 034	3,8	44 978	-2,3	43 554	71,4	15,0	17,6	5	11	4 209	3 004
Søndre Follo	72 592	8,9	47 299	-0,3	44 179	60,9	12,0		4	8	6 049	3 682
Nordre Follo	69 003	4,8	46 736	-4,4	44 237	64,1	10,5		2	9	6 273	4 022
Nedre Romerike	163 910	9,0	104 908	-2,2	100 067	61,0	24,0	37,5	4	13	6 690	4 084
Øvre Romerike	84 070	13,1	58 759	2,0	56 376	67,1	17,0	28,6	5	14	5 798	3 888
Østre Romerike	38 753	8,3	29 911	0,6	29 014	74,9	7,5	13,3	2	12	4 844	3 627
Sum Borg bispedømme	723 066	7,2	493 338	-1,7	472 161	65,3	132,0		29	99	5 605	3 660

Tabell 1

Borg bispedømmeråd legger til grunn at prostigrensene skal følge kommunegrensene. Som tabell 1 viser blir Østre Romerike prosti et lite prosti sammenlignet med øvrige prostier i bispedømmet. Samtidig vurderer bispedømmerådet det som lite hensiktsmessig å fordele kommunene⁷ på Øvre og Østre Romerike på annen måte enn dagens organisering – særlig hensyntatt det regionale samarbeid i regionen.⁸

Borg bispedømmeråd skisserer derfor 2 forslag til prostiinnndeling i Romeriksregionen:

1. Regionen får 2 prostier ved at Øvre og Østre Romerike prostier slås sammen, og at Nedre Romerike blir større som følge av at nye Lillestrøm kommune etableres (soknene i Sørumsdal og Fet «flyttes» fra Østre Romerike til Nedre Romerike).

8 prostier (2 store prostier på Romerike)	Befolkning		Kirkemedl. totalt		Døpte		BDR-tilsatte	Fellesråds-tilsatte	Organisasjon struktur		Antall pr. prest	
	Folkemengde		(inklusive "tilhørende"		medlemmer		Sum prost leder-ansvar	Sum faglige FR-tilsatt	Felles-råd	Menig-hets-råd		
	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% av folketal					Folketal	Døpte
Nedre Romerike	163 910	9,0	104 908	-2,2	100 067	61,0	24,0	37,5	4	13	6 690	4 084
Nytt Øvre Romerike	122 823	11,5	88 670	1,5	85 390	69,5	24,5	41,8	7	26	5 583	3 881

Tabell 2

⁵ Tabellen er et sammendrag av soknernes og de kirkelige fellesråds SSB-rapportering for 2017 samt innhentede opplysninger fra de fleste prostier om antall vigslende og andre faglig tilsatte i de kirkelige fellesråd. Sammenliknende tall fra andre deler av DnK er hentet fra Kirkerådets etatsstatistikk. Kolonnen Sum prost lederansvar inkluderer alle prester i prostiet tilsatt av bispedømmerådet, mens også summen av faglige FR-tilsatte (både vigslende kantorer, kateketer og diakoner, men også andre undervisningstilsatte, kirkemusikere og diakonimedarbeidere) hører med i tabellen som et uttrykk for mangfoldet i prostens ledelsesansvar.

⁶ Det er fra dette tidspunkt de nye fellesrådene i ny kommunestruktur trer i virksomhet.

⁷ Formelt er det soknene som tilhører et prosti, men det for enkel hets skyld omtales det som om det er kommuner som inngår i prostier ...

⁸ Det stilles allikevel spørsmål om hvor nye Aurskog-Høland kommune kan/bør/skal høre hjemme

En slik endring vil medføre at Borg bispedømme vil få landets 2 største prostier med medlemstall (døpte⁹) på ca.100.000 (Nedre Romerike) og 85.000 (Øvre Romerike).¹⁰ Til sammenligning har Domprostiet og Sarpsborg prosti i underkant av 60.000 medlemmer.¹¹

2. Regionen beholder 3 prostier som i dag, men nye Lillestrøm blir et eget nytt Skedsmo prosti, samt at kommunene Lørenskog, Rælingen og Nittedal blir et nytt Nedre Romerike prosti¹² med prostesete i Skårer sokn. Også i dette alternativet slås Øvre og Østre Romerike sammen til ett stort Øvre Romerike prosti med ca. 85.000 kirkemedlemmer, mens de to øvrige vil ha rundt 50.000 kirkemedlemmer og allikevel bli store prostier i Borg-sammenheng, jf tabell 1.

9 prostier (3 på Romerike - Nedre Romerike delt)	Befolkning		Kirkemedl. totalt		Døpte		BDR-tilsatte	Fellesråds-tilsatte	Organisasjon struktur		Antall pr. prest	
	Folkemengde		(inklusive "tilhørende"		medlemmer		Sum prost leder-ansvar	Sum faglige FR-tilsatt	Felles-råd	Menighets-råd	Antall pr. prest	
	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% av folketal					Folketal	Døpte
Nye Nedre Romerike	80 089	10,1	50 892	-1,6	48 342	60,4	11,0	19,7	3	5	6 964	4 204
Nye Skedsmo	83 821	7,9	54 016	-2,8	51 725	61,7	13,0	17,8	1	8	6 209	3 831
Nytt Øvre Romerike	122 823	11,5	88 670	1,5	85 390	69,5	24,5	41,8	7	26	5 583	3 881

Tabell 3

I forhold til begge alternativer er det også verd å merke seg at det i Øvre Romerike vil være 1-2 feltprester, mens det i Nedre Romerike befinner seg 6 sykehusprester på A-hus (i Lørenskog). Selv om disse prestene har andre arbeidsgivere, har prostene like fullt en oppgave med å opprettholde kontakt med disse prestene og i noen grad inkludere dem i prostifelleskapet.

At regionen også har hatt en svært sterk befolknings-utvikling siste 5 år på sammenlagt 10,1 % hører også med i bildet.¹³

Høringsinstansene bes uttale seg om hvilket alternativ de ønsker for ny prostiorganisering i Romeriksregionen, - evt. om de har andre forslag til inndeling i prostier i regionen.¹⁴ De bes også uttale seg om navnet på et eventuelt nytt Skedsmo prosti.

Hørings spørsmål del 2 - I hvilket prosti skal nye Aurskog-Høland kommune høre hjemme?

⁹ I sammenlikninger (se også note 10) brukes antall døpte kirkemedlemmer (Kirkerådets tall) – mens SSB også opererer med tilhørende som kirkemedlemmer. Disse faller ut av medlemsstatistikken ved fylte 18 år med mindre de lar seg døpe...

¹⁰ I Norge er det 100 prostier med et gjennomsnittlig medlemstall på vel 36.000 kirkemedlemmer og 12,0 årsverk prestatjeneste (hvilket medfører 3.011 kirkemedlemmer pr. prest). Oslo Bispedømme har gjennomsnittlig de største prostiene med vel 60.000 medlemmer; Bjørgvin 46.500 medlemmer, mens de øvrige bispedømmer gjennomsnittlig har fra vel 36.000 medlemmer og nedover.

¹¹ Den gjennomsnittlige prostistørrelsen i Borg blir ved dette alternativet på ca. 59.000 medlemmer – om lag det samme som i Oslo bispedømme.

¹² Det blir ingen felles geografisk grense mellom Nittedal og de to øvrige kommuner, men gitt de relativt korte avstander og kommunikasjonsforhold er dette allikevel ent mulig nytt prosti.

¹³ Befolkningsveksten i Romeriksregionen er 50% sterkere enn i hele bispedømmet, og vel det dobbelte av landsgjennomsnittet for de siste fem år.

¹⁴ Geografisk vil det være mulig å trekke soknene i Enebakk kommune inn i problematikken, men ettersom Follo-prostiene for ikke lenge siden var gjenstand for en regulering/deling, oppfattes dette som uaktuelt.

Som antydnet ovenfor, kan det være grunn til å stille spørsmål om til hvilket prosti nye Aurskog-Høland kommune bør legges. Nåværende Rømskog kommune hører i dag hjemme i Østre Borgesyssel prosti, mens Aurskog-Høland hører hjemme i Østre Romerike prosti.

Det kan synes naturlig at den nye kommunen forblir hjemmehørende på Romerike, ut fra det faktum at Rømskog-delen av den nye kommunen kun utgjør ca. 4 % av den nye kommunens folketall, men det bør vurderes om kommunen heller skal bli en del av Østre Borgesyssel prosti. Dette vil redusere lederspennet for prosten i Øvre Romerike som uansett blir stort, mens Østre Borgesyssel prosti blir større, og noe mindre enn Sarpsborg prosti.

Dersom det blir 3 prostier i Romeriksregionen, slik tabell 3 viser, kan det stilles spørsmål om nye Aurskog-Høland kommune bør bli del av det nye Skedsmo prosti – dette for å unngå at Øvre Romerike prosti blir for stort. I så fall bør det også vurderes om det foreslåtte Skedsmo prosti i stedet bør hete Midtre Romerike prosti

Tabell 4 skisserer de 3 ulike mulighetene for nye Aurskog-Høland kommune:

- Bli en del av det nye Øvre Romerike prosti med vel 83.000 kirkemedlemmer¹⁵
- Bli en del av det nye Skedsmo prosti med nær 65.000 kirkemedlemmer (samtidig som nytt Øvre Romerike prosti reduseres til vel 72.000 kirkemedlemmer)
- Bli del av Østre Borgesyssel prosti, som da får ca 56.600 kirkemedlemmer.

Alternativer for Aurskog-Høland	Befolkning				Døpte		BDR-tilsatte	Fellesråds-tilsatte	Organisasjon struktur		Antall pr. prest	
	Folkemengde		Medlemmer (inkl. tilh)		medlemmer				Sum prost leder-ansvar	Sum faglige FR-tilsatt	Felles-råd	Menighets-råd
	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% endring siste 5 år	31.12.17	% av folketal	Folketall	Døpte				
NYE AURSKOG-HØL	17 072	7,0	13 390	-0,5	13 054	76,5	3,0	7,2	1	6	5 691	4 351
A-H i Øvre Romerike	122 823	11,5	88 670	1,5	85 390	69,5	24,5	41,8	7	26	5 583	3 881
A-H i nytt Skedsmo	100 893	7,7	67 406	-2,4	64 779	64,2	16,0	25,0	2	14	6 115	3 926
A-H i Østre Borgesyssel	78 106	4,5	58 368	-1,9	56 608	72,5	18	24,8	6	17	4 463	3 235
Nytt Øvre Romerike uten A-H	105 751	12,3	75 280	1,9	72 336	68,4	21,5	34,6	6	20	5 566	3 807

Tabell 4

Berørte høringsinstanser bes uttale seg om hvilket prosti nye Aurskog-Høland kommune bør tilhøre.¹⁶

Høringsspørsmål del 3 – Valg av navn på prostiene

Borg bispedømmeråd legger til grunn at navnet på 2 prostier på Romerike bør bli hhv Nedre og Øvre Romerike prosti.

I høringsforslaget er det lagt opp til en mulig deling av Nedre Romerike prosti. Ettersom et prosti så langt mulig ikke bør ha samme navn som en kommune, legges det derfor opp til at et nytt prosti som kun omfatter nye Lillestrøm kommune kan hete Skedsmo prosti, mens kommunene Lørenskog, Rælingen og Nittedal får navnet Nedre Romerike prosti.

¹⁵ I begge forslag til inndeling på Romerike er det her foreslått at Øvre Romerike prosti bestående av dagens prosti tillagt Nes og Aurskog-Høland kommuner

¹⁶ Med berørte høringsinstanser menes her prostene i Øvre og Østre Romerike, prosten i Østre Borgesyssel, samt soknene i den nye Aurskog-Høland kommune, de kirkelige fellesråd i Rømskog og Aurskog-Høland kommune samt den kirkelige fellesnemd for den nye kommunen.

Dersom det blir aktuelt å innlemme nye Aurskog-Høland i et nytt Skedsmo prosti, bør det kunne få navnet Midtre Romerike prosti.

Høringsinstansene bes uttale seg om navnevalg for endrede/nye prostier.

Økonomiske, administrative og personalmessige konsekvenser

Dersom Borg bispedømme fortsatt skal ha 9 prostier, men slik at prostesetet på Nes nedlegges og et nytt opprettes i Lørenskog (Skårer sokn), får dette marginale budsjettkonsekvenser for bispedømmerådet. Borg biskop vil fortsatt ha 9 proster som sine «medhjelpere i utøvelsen av sin gjerning» jf. Tjenesteordningens § 14.

Ettersom presteskapet tilsatt av bispedømmerådet har prostiet som tjenstedistrikt, vil en endring av prostiene også medføre en endring i berørte presters tjenstedistrikt, men ikke tjenestested (normalt sokn).

Imidlertid vil det å flytte prostesetet fra Nes kommune til Lørenskog kommune medføre at denne kommunens forpliktelse iht Kirkelovens § 15 litra f) vil øke¹⁷. **Lørenskog kommune bes sammen med kirkelig fellesråd særskilt om å uttale seg i forhold til disse forpliktelser.**¹⁸

Dersom man ender opp med 2 prostier på Romerike, vil det få budsjettmessige konsekvenser for bispedømmerådet, ved at man reduserer det totale antall proster. Det vil imidlertid være nødvendig å vurdere å styrke prostenes sekretær-/saksbehandlerstøtte, slik at det kan legges til grunn at den samlede innsparing vil være marginal innenfor bispedømmerådets totale budsjetttramme.

Borg bispedømmeråd ber høringsinstansene avgi sine uttalelser på vedlagte skjema innen 1. mars 2019.

Per Johan Bjerkeli e.f.
Stiftsdirektør

Trond Tveit Selvik
Saksbehandler

Vedlegg:
Svarskjema

---

¹⁷ Bispedømmerådet har fullmakt til å nedlegge og opprette prostier, men det er forutsatt at spørsmål om å opprette et nytt prosti blir forelagt Kirkerådet, jf brev av 27.6.17 fra kulturdepartementet.

¹⁸ Svarskjemaets kommentarfelt kan benyttes til dette.